

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

H.Čemerlića 2, 71000 Sarajevo, Tel: ++ 387 (0) 33 70 35 73, Fax: 70 35 65 - www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

IZVJEŠĆE

O FINACIJSKOJ REVIZIJI DIREKCIJE ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2013. GODINU

Broj: 01/02/03-08-16-1-459/14

Sarajevo, lipanj 2014. godine

KAZALO

I. MIŠLJENJE REVIZORA.....	3
II. IZVJEŠĆE O REVIZIJI	5
1. Uvod.....	5
2. Postupanje po ranijim preporukama.....	5
3. Sustav unutarnjih kontrola.....	6
4. Proračun	7
5. Planiranje i izvješćivanje o radu	8
6. Pregled rashoda proračuna.....	9
6.1. Tekući izdaci	9
6.2. Kapitalni izdaci	12
7. Bilanca stanja.....	13
8. Javne nabave.....	13
9. Prihodi.....	14
10. Ostalo.....	15
11. Korespondencija	16
III. PRIVITAK.....	17
FINANCIJSKA IZVJEŠĆA I IZJAVA O ODGOVORNOSTIMA	17
Pregled rashoda proračuna za 2013. godinu	
Bilanca stanja na dan 31.12.2013. godine	
Izjava o odgovornostima rukovodstva	

I. MIŠLJENJE REVIZORA

Uvod

Izvršili smo reviziju finansijskih izvješća (Bilanca stanja, Pregled prihoda, primitaka i financiranja, Pregled rashoda proračuna po ekonomskim kategorijama, Posebni podaci o plaćama i broju uposlenih, Pregled dinamike upošljavanja, Pregled stalnih sredstava u obliku stvari i prava, Pregled kapitalnih ulaganja i Analizu izvršenja proračuna - tekstualni dio) u **Direkciji za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine** (u daljnjem tekstu: Direkcija) za godinu koja se završava 31. prosinca 2013. godine.

Pored finansijskih izvješća, predmet revizije bila je i usklađenost poslovanja Direkcije s odgovarajućim zakonima i propisima koji imaju utjecaja na finansijska izvješća za 2013. godinu.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Direkcije je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća sukladno prihvaćenom okviru finansijskog izvješćivanja, tj. Zakonu o financiranju institucija BiH, Zakonu o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za tekuću fiskalnu godinu, Pravilniku o finansijskom izvješćivanju institucija BiH i Pravilniku o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH. Ova odgovornost uključuje i kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvješća koja ne sadrže značajne pogrešne iskaze uslijed prijevare ili greške.

Pored odgovornosti za pripremu i prezentaciju finansijskih izvješća, rukovodstvo Direkcije je odgovorno za poslovanje sukladno odgovarajućim zakonima i propisima i potvrđuje da je tijekom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje sredstava odobrenih proračunom institucije za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcioniranje sustava finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost izraziti mišljenje o finansijskim izvješćima temeljem revizije. Reviziju smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji institucija Bosne i Hercegovine i primjenjivim Okvirom Međunarodnih standarda vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI). Ovi standardi zahtijevaju da postupamo sukladno etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijska izvješća ne sadrže značajne pogrešne iskaze. Revizija uključuje obavljanje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objavama u finansijskim izvješćima. Izbor postupka je utemeljen na prosudbi revizora, uključujući procjenu rizika značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvješćima uslijed prijevare ili greške. Prilikom procjene rizika revizor razmatra unutarnje kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u danim okolnostima, ali ne u svrhu izražavanja mišljenja o efikasnosti unutarnjih kontrola. Revizija također ocjenjuje finansijsko upravljanje, funkciju unutarnje revizije i sustav unutarnjih kontrola.

Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvješćima, naša odgovornost je izražavanje mišljenja o tome jesu li su finansijske transakcije i

informacije, po svim bitnim pitanjima, usuglašene s odgovarajućim zakonima i propisima. Ova odgovornost uključuje obavljanje procedura kako bi dobili revizijske dokaze o tome koriste li se sredstva za odgovarajuće namjene koje su određene zakonom i propisom. Ove procedure uključuju procjenu rizika od značajnih neslaganja sa zakonima i propisima.

Vjerujemo kako su pribavljeni revizijski dokazi dostatni i odgovarajući i da osiguravaju temelj za naše mišljenje.

Mišljenje

Prema našem mišljenju, finansijska izvješća Direkcije prikazuju fer i istinito, po svim bitnim pitanjima, stanje imovine i obveza, prihoda i rashoda na 31.12.2013. godine i izvršenje proračuna za godinu koja se završila na navedeni datum sukladno prihvaćenom okviru finansijskog izvješćivanja.

Aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvješćima Direkcije u tijeku 2013. godine bile su u svim značajnim aspektima usuglašene s odgovarajućim zakonima i propisima.

Isticanje predmeta

Ne izražavajući rezervu na dano mišljenje, skrećemo pozornost na:

- točku 9. Izvješća koja opisuje probleme u svezi naplate prihoda,
- točku 10. Izvješća koja je vezana za problem kašnjenje u realizaciji BHATM projekta.

Sarajevo, 23.06.2014. godine

GLAVNI REVIZOR

Milenko Šego

**ZAMJENIK
GLAVNOG REVIZORA**

Dževad Nekić

**ZAMJENICA
GLAVNOG REVIZORA**

Božana Trninić

II. IZVJEŠĆE O REVIZIJI

1. Uvod

Direkcija je upravna organizacija u sastavu Ministarstva komunikacija i prometa BiH. Direkcija obavlja dužnosti definirane Zakon o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine¹ kojim se uređuju uvjeti za siguran zračni promet u zračnom prostoru Bosne i Hercegovine. Nadležna je i odgovorna za obavljanje funkcije regulatora i nadzora u civilnom zrakoplovstvu i kontroli leta.

Sjedište Direkcije je u Banjoj Luci, a regionalni uredi su uspostavljeni u Sarajevu i Mostaru. Zakonom je predviđeno da će se Direkcija financirati iz proračuna institucija Bosne i Hercegovine, prihoda od naplate naknada definiranim Zakonom te drugim izvorima sukladno Zakonu.

2. Postupanje po ranijim preporukama

Ured za reviziju institucija BiH (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je financijsku reviziju Direkcije za 2012. godinu o čemu je sačinjeno Izvješće o reviziji, te izrazio pozitivno mišljenje na financijska izvješća Direkcije i zakonitost poslovanja s isticanjem predmeta vezano za nepostojanje plana djelovanja u svezi borbe protiv korupcije, probleme u svezi naplate prihoda te problem kašnjenje u realizaciji BHATM projekta.

Direkciji su predložene preporuke kojima se sugerira poduzimanje određenih aktivnosti na unaprjeđenju poslovanja i otklanjanju nepravilnosti u daljnjem poslovanju. Direkcija je dostavila odgovor Uredu za reviziju sukladno članku 16. stavak 3. Zakona o reviziji institucija BiH.

Osvrtom na preporuke revizije dane u Izvješću o reviziji za 2012. godinu, te uvidom u poduzete aktivnosti, ustvrdili smo sljedeće:

Realizirane preporuke:

Direkcija primjenjuje odredbe Pravilnika o unutarnjem ustroju koje se tiču mjesta rada zaposlenih.

Usvojen je Program za borbu protiv korupcije s Akcijskim planom kojim se utvrđuju strateške smjernice antikorupcijske politike.

Preispitana je visina ugovorenog iznosa za pružanje usluga čišćenja i prijema pošte u regionalnom uredu u Mostaru. Direkcija je po isteku ugovora s pravnom osobom, nije zaključivala novi ugovor, čime su znatno smanjeni troškovi održavanja poslovnog prostora u Mostaru.

Direkcija je obustavila angažiranje vanjskih suradnika po ugovoru o djelu i izmijenila način obračuna naknade za stručno osoblje – inspektore.

Poduzete su radnje na realnom iskazivanju bilančnih pozicija. U tom smislu su izvršena korektivna knjiženja na poziciji kratkoročnih razgraničenja.

Preporuke čije je realizacija u tijeku:

U cilju zatvaranja BHATM projekta, Direkcija se obratila resornom ministarstvu da poduzme aktivnosti na implementaciji danih preporuka iz Izvješća o reviziji, no do

¹ Službeni glasnik BiH, broj 39/09

zatvaranja BHATM projekta još uvijek nije došlo (detaljnije u točki 10. Izvješća - Program posebnih namjena – „BHATM projekt“).

Vezano za javne nabave, Direkcija je uvela praksu slanja zahtjeva za dostavljanje ponuda na više adresa i zahtijevanja izjave o plaćenim porezima i doprinosima. Međutim, ponovno je uočeno kako se prilikom evaluacije pristiglih ponuda nije vodilo računa da dostavljena dokumentacija u potpunosti odgovara traženim uvjetima. Ovo se prvenstveno odnosi na čvrsti uvez pristiglih ponuda.

Nerealizirane preporuke:

Iako je Direkcija poduzela radnje iz svoje nadležnosti u svezi naplate prihoda, još uvijek se ne ostvaruju prihodi od naknada utvrđenih Zakonom (detaljnije u točki 9. Izvješća - Prihodi).

3. Sustav unutarnjih kontrola

Direkcija je odgovorna za kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju financijskih izvješća i usuglašenost poslovanja sa zakonima i pravilima. Kontrolno okruženje predstavlja osnovicu sustava unutarnjih kontrola i podrazumijeva rukovođenje i stil upravljanja, organizacijsku strukturu i kompetentnosti i politike ljudskih resursa.

- **Rukovođenje, organizacija i ljudski resursi**

Radom Direkcije rukovodi glavni ravnatelj i dva zamjenika glavnog ravnatelja, koji su državni službenici, a imenovani su 29.09.2006. godine bez ograničenja u trajanju mandata. Glavni ravnatelj je odgovoran ministru komunikacija i prometa BiH. Jedan od zamjenika glavnog ravnatelja, pored pomenute funkcije je i u 2013. godini obnašao i funkciju vršitelja dužnosti zamjenika ravnatelja Agencije. Obzirom kako je zamjenik ravnatelja Direkcije ujedno i rukovoditelj Sektora za sigurnost letenja i zrakoplovnu sigurnost, ovakav angažman može utjecati na efikasno rukovođenje i racionalno raspolaganje proračunskim sredstvima.

Unutarnji ustroj Direkcije utvrđuje se kao posebna cjelina u okviru Pravilnika o unutarnjem ustroju Ministarstva komunikacija i prometa BiH. Prema trenutačno važećoj sistematizaciji radnih mjesta utvrđeno je 79 radnih mjesta u Direkciji, od čega 61 radno mjesto u sjedištu Direkcije, 13 radnih mjesta u regionalnom uredu u Sarajevu i 5 radnih mjesta u regionalnom uredu u Mostaru. Na 31. prosinac 2013. godine bilo je zaposleno 56 osoba. Pored toga, u radnom odnosu u Direkciji je do 31. srpnja 2013. godine bilo i 16 uposlenih koji prema važećoj sistematizaciji ne pripadaju Direkciji, a koji su donošenjem akta o sistematizaciji radnih mjesta Agencije, prešli u Agenciju.

U procesu revizije sagledano je i upravljanje ljudskim resursima Direkcije. Pod upravljanjem ljudskim resursima podrazumijevaju se međusobno povezane aktivnosti i procesi od kojih su najvažnije: planiranje broja radnih mjesta, analiza poslova tj. radnih mjesta, definiranje kompetencija i vještina za svako radno mjesto, profesionalna obuka i razvoj zaposlenih, unaprjeđenje znanja i vještina zaposlenih, motivacija zaposlenih i međuljudski odnosi te komunikacija sa zaposlenim.

Direkcija je izradila i usvojila Strategiju upravljanja ljudskim resursima 2013-2015 s namjerom razvoja ljudskih resursa radi povećanja kompetentnosti i motiviranosti zaposlenih, ostvarenja strateških ciljeva Direkcije te povećanja zadovoljstva korisnika

usluga Direkcije. Dokument identificira strateške ciljeve upravljanja ljudskim resursima te definira operativne ciljeve za njihovu realizaciju.

Poslove i aktivnosti u svezi upravljanja ljudskim resursima obavlja Odjel za ljudske resurse, odnose s javnošću i administrativne poslove. Direkcija je u 2013. godini, sukladno međunarodnim standardima, definirala zahtjeve po pitanju kompetencija za svo tehničko osoblje u šest zrakoplovnih područja za obavljanje poslova i zadataka u ključnim procesima certifikacije i nadzora. Na temelju plana obuka, realizirano je 67 eksternih i osam internih obuka. Također, Direkcija je u cilju unaprjeđenja sustava za praćenje radne uspješnosti zaposlenih, definirala parametre za mjerenje uspješnosti kroz obrasce izvješća o radu organizacijskih jedinica. Novi sustav bi trebao omogućiti učinkovitije ostvarivanje ciljeva i zadataka Direkcije te pravednije ocjenjivanje i nagrađivanje zaposlenih sukladno rezultatima njihovog rada.

Sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH² i Odluci o kriterijima za uspostavu jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH³, unutarnju reviziju u Direkciji bi trebalo obavljati Ministarstvo komunikacija i prometa BiH. Konstatirano je kako u 2013. godini nije bilo aktivnosti unutarnje revizije u Direkciji.

4. Proračun

Direkcija je uputila Ministarstvu financija i trezora BiH Zahtjev za dodjelu sredstava iz proračuna za 2013. godinu u ukupnom iznosu od 6.250.354 KM i to za tekuće izdatke iznos od 5.950.354 KM, a kapitalne izdatke iznos od 300.000 KM. Pored toga, upućena su i tri aneksa temeljnog Zahtjeva u ukupnom iznosu od 3.545.201 KM.

Zakonom o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2013. godinu⁴, Direkciji su odobrena sredstva u iznosu od **6.170.000 KM** i to prema sljedećim izvorima:

1. Neposredna potrošnja u iznosu od 2.627.000 KM;
2. Namjenska sredstva od preleta u iznosu od 3.313.000 KM;
3. Naknade na temelju članka 13. stavak (1) točka e) Zakona o zrakoplovstvu BiH u iznosu od 200.000 KM;
4. Primici od prodaje motornih vozila u iznosu od 30.000 KM.

U odnosu na odobrena proračunska sredstva za 2012. godinu, proračun Direkcije je veći za 133.000 KM.

Zakonom o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2013. godinu predviđeno je financiranje nabave zgrade za smještaj Direkcije u Banjoj Luci i to iz sredstava ostvarenih od prihoda od pristojbi. Odluku o visini sredstava za namjene je trebalo donijeti Vijeće ministara BiH, na prijedlog Ministarstva. Obzirom kako Ministarstvo nije uputilo prijedlog odluke ka Vijeću ministara BiH, još uvijek nije donesena odluka o kupovini poslovnog prostora za potrebe Direkcije. Napominjemo kako je Direkcija u 2013. godini za zakup prostora izdvojila 720.631 KM.

² Službeni glasnik BiH, broj 27/08, 32/12

³ Službeni glasnik BiH, broj 49/12

⁴ Službeni glasnik BiH, broj 100/12

Ukupno ostvareni rashodi Direkcije u 2013. godini iznosili su **5.259.077 KM**. Od toga se na neposrednu potrošnju odnosilo 2.440.816 KM, a na namjenska sredstva od preleta 2.818.261 KM.

U izvještajnom razdoblju izvršeno je jedno prestrukturiranje u okviru kapitalnih izdataka u ukupnom iznosu od 23.138 KM.

5. Planiranje i izvješćivanje o radu

- **Strateški plan, program rada i izvješće o radu**

Strateški plan: Direkcija je usvojila dokument Strategija razvoja Direkcije 2013-2017. Ovaj dokument predstavlja petogodišnji strateški plan razvoja Direkcije u kome su identificirana ključna područja za napredak i strateški ciljevi razvoja Direkcije za razdoblje od pet godina. Strateški ciljevi Direkcije su u godišnjem programu rada razrađeni kroz planske aktivnosti za godinu za koju se program izrađuje. Strategija podliježe preispitivanju svake godine, prilikom analize izvješća o radu i po potrebi se korigira i dopunjava.

Program rada: Godišnji Program rada Direkcije izrađen je sukladno usvojenoj metodologiji Vijeća ministara BiH te je dostavljen resornom ministarstvu. U njemu su utvrđeni strateški ciljevi i aktivnosti koje se planiraju ostvariti u 2013. godini. Strateški ciljevi Direkcije u 2013. godini su bili: certificiranje Agencije, primjena i certificiranje upravljačkog sustava Direkcije prema standardu ISO 9001 te rješavanje pitanja poslovnog prostora Direkcije na trajnoj osnovi.

Izvješće o radu: Direkcija je sačinila i 23. siječnja 2014. godine Ministarstvu komunikacija i prometa BiH dostavila Izvješće o radu za 2013. godinu. U izvješću su elaborirane najvažnije aktivnosti Direkcije u 2013. godini te stanje u području civilnog zrakoplovstva. Direkcija je u 2013. godini donijela i objavila osam podzakonskih akata iz područja civilnog zrakoplovstva. U izvješću o radu Direkcije se navodi kako je Direkcija tijekom godine organizirala više obuka iz različitih funkcijskih područja za predstavnike korisnika usluga te izvršila ukupno 169 inspekcijskih i stručnih nadzora. Direkcija je u izvještajnom razdoblju izdala, odobrila, produljila, odnosno obnovila 587 raznih dozvola, certifikata, ovlaštenja i ostalih odobrenja.

- **Prevenција korupcije**

Sukladno Strategiji za borbu protiv korupcije 2009.-2014. godine Vijeća ministara BiH i Akcijskom planu za provedbu Strategije i preporuci iz Izvješća o reviziji za 2012. godinu, Direkcija je donijela Program za borbu protiv korupcije. Cilj Programa je povećanje učinkovitosti u radu, kompetentnosti, integriteta, pouzdanosti i transparentnosti u radu u svrhu suzbijanja korupcije. Program utvrđuje strateške smjernice antikorupcijske politike, a provodi se kroz Akcijski plan koji je njegov sastavni dio i koji se godišnje revidira.

6. Pregled rashoda proračuna⁵

6.1. Tekući izdaci

- **Bruto plaće**

Ukupno ostvarene bruto plaće i naknade troškova zaposlenih iznose 1.876.868 KM. Pravilnikom o unutarnjem ustroju u Direkciji je planirano ukupno 79 radnih mjesta, a s 31.12.2013. godine bilo je angažirano 56 osoba.

Sredinom godine, 16 osoba koji nisu bili predviđeni prethodno pomenutim Pravilnikom su Sporazumom o preuzimanju državnih službenika i zaposlenika između Direkcije i Agencije, prekinuli su radni odnos u Direkciji.

Analizirajući radno pravni status zaposlenih, konstatirano je kako su tijekom godine dvije osobe rješenjem Agencije za državnu službu BiH stupile u radni odnos na neodređeno vrijeme, jedna osoba je sporazumnim raskidom prekinula radni odnos u Direkciji, a jedna osoba je umirovljena.

U pogledu nagrađivanja zaposlenika za obavljene radne zadatke, konstatirano je kako je ukupno isplaćeno 13.610 KM stimulacija u neto iznosu. Najznačajnija isplata (3.677 KM) realizirana je u listopadu, isplatom stimulacije za 21 zaposlenika. Kao kriterij za isplatu najčešće je vrijednovan angažman u povjerenstvima za javne nabave. Visina isplaćenih iznosa kretala se u rasponu od 61 KM do 309 KM.

Također, i u ovoj godini zabilježena je isplata zrakoplovnog dodatka za 22 osobe, a sukladno odluci Vijeća ministara BiH o utvrđivanju dodatka na plaću zaposlenih u Direkciji. Dodatak se isplaćivao tijekom cijele godine uz mjesečnu plaću zaposlenom u rasponu od 15% – 30%. Sredstva za isplatu dodatka osiguravaju se iz prihoda ostvarenih na temelju pružanja usluga rutne zračne navigacije.

- **Naknade troškova uposlenih**

Ukupno ostvarene naknade troškova zaposlenih s 31.12.2013. godine iznose 351.838 KM. Značajniji iznosi odnose se na isplate naknade za rad u povjerenstvima (91.524 KM), topli obrok tijekom rada (75.366 KM), prijevoz s posla i na posao (63.395 KM), regres za godišnji odmor (20.703 KM) i smještaj dužnosnika (21.200 KM).

Naknade povjerenstvima za rad u projektnom odboru za realiziranje Projekta upravljanja zračnim prometom u BiH regulirane su odlukom Vijeća ministara BiH o utvrđivanju ovih naknada. Isplata pomenutih naknada vršena je na temelju mjesečnog izvješća o radu u rasponu od 82 KM za člana, do 721 KM za predsjedavajućeg projektnog odbora. Utrošena sredstva za realizaciju ove naknade, osigurana iz prihoda ostvarenih na temelju pružanja usluga rutne zračne navigacije.

- **Putni troškovi**

Ukupni izdaci za službena putovanja u Direkciji iznose 346.434 KM, što u odnosu na prethodnu godinu predstavlja povećanje za oko 26%. Od tog iznosa, putni troškovi u zemlji iznosili su 44.641 KM, a putni troškovi u inozemstvu 301.793 KM.

Službena putovanja u zemlji pretežito se odnose na inspeksijski nadzor, radne sastanke i seminare, a putovanja u inozemstvo na prisustvo međunarodnim forumima i skupovima, obuke stručnog osoblja u pogledu poštivanja međunarodnih standarda u

⁵ Pregled rashoda proračuna za 2013. godinu prikazan je u Tablici I. u privitku Izvješća.

avio prijevozu itd. Uz putne naloge priložena su i pozivna pisma u kojima je precizirano tko snosi troškove putovanja.

Direkcija je zaključno s 31.12.2013. godine realizirala 700 putnih naloga, od kojih se 370 odnosi na sjedište Direkcije, a 330 na Regionalni ured Direkcije u Sarajevu.

- **Izdaci telefonskih i poštanskih usluga**

Ukupno realizirani izdaci telefonskih i poštanskih usluga u Direkciji iznose 76.740 KM. Značajniji iznosi odnose se na internet (40.801 KM), mobilne telefone (14.469 KM) i fiksne telefone (14.389 KM).

Izdaci za internet: Korištenje interneta u Direkciji većim dijelom je realizirano temeljem zaključenog ugovora s izabranim dobavljačem kojim su definisane brzine pristupa internetu i mjesečne cijene zakupa internet linka za tri lokacije (Banja Luka, Sarajevo i Mostar). Ukupna mjesečna cijena zakupa internet linka na pomenutim lokacijama iznosi 2.620 KM.

Izdaci za mobilne telefone: Sukladno internom aktu, pravo na naknadu za uporabu mobilnih telefona u službene svrhe ostvaruju 43 osobe. Utvrđene visine odobrenih limita kreću se u rasponu od 15 KM za stručne suradnike, do 400 KM za glavnog ravnatelja. Evidenciju o korisnicima službenih mobilnih telefona i troškovima njihovog korištenja vodi Odjel za financije i računovodstvo. Pregledom pojedinih računa za mobilne telefone konstatirano je kako se korisnicima, za prekoračenja dozvoljenih limita, uredno vrše umanjjenja plaća.

- **Izdaci za uporabu vozila**

Direkcija raspolaže s voznim parkom od ukupno četrnaest vozila. Devet vozila je na raspolaganju za potrebe sjedišta Direkcije, a pet vozila služi za potrebe regionalnog ureda u Sarajevu. Pravo uporabe službenog vozila 24 sata dnevno imaju glavni ravnatelj i njegova dva zamjenika. Direkcija je u 2013. godini izvršila prodaju četiri službena vozila. Nakon prodaje vozila, kupljena su četiri nova vozila ukupne vrijednosti 88.078 KM. Ostvaren je prihod od prodaje vozila u iznosu od 22.736 KM. Nova vozila su u uporabi od rujna 2013. godine.

Ukupni troškovi uporabe i održavanja službenih vozila tijekom 2013. godine iznose 102.542 KM. Značajniji izdaci odnose se na izdatke za gorivo (51.920 KM), za materijal i usluge održavanja vozila (21.418 KM) te osiguranje vozila (10.943 KM). Korištenje i održavanje službenih vozila definirano je internim pravilnikom. Direkcija je sačinila plan održavanja službenih vozila i istim je okvirno planiran broj redovitih servisa. Doneseni plan je bio temelj za sačinjavanje zahtjeva i izbor najpovoljnijeg dobavljača za usluge održavanja vozila.

- **Zakup imovine i opreme**

Realizacija troškova zakupa poslovnog prostora nastala je sukladno ugovoru o zakupu prostora neto površine 1.901 m². Mjesečna naknada za zakup iznosi 60.053 KM. U ugovorenu cijenu zakupa uključeno je i korištenje 25 parking mjesta. Ovakvi uvjeti zakupa primjenjuju se od siječnja 2013. godine, kada je Direkcija aneksom ugovora smanjila mjesečne troškove zakupa za 6.673 KM, ali je otkazala usluge higijenskog održavanja i osiguranja zgrade, a koje su bile definirane prvobitnim ugovorom.

Napominjemo kako je Vijeće ministara BiH još 2009. godine donijelo zaključak kojim se Ministarstvo financija i trezora BiH zadužilo da osigura potrebna financijska sredstva i u

suradnji s Direkcijom provede proceduru nabave poslovnog prostora, na trajnom osnovu, putem kupovine za potrebe smještaja Direkcije. Zakonom o proračunu institucija BiH za 2013. godinu, definirano je kako će se nabava zgrade za smještaj Direkcije u Banjoj Luci, financirati iz sredstava ostvarenih od prihoda temeljem pružanja usluga rutne zračne navigacije za prelete preko Bosne i Hercegovine, a da će odluku o visini sredstava za ove namjene donijeti Vijeće ministara BiH, na prijedlog Ministarstva komunikacija i prometa BiH. *Realizacije aktivnosti po ovom pitanju nije bilo u 2013. godini i pored činjenice kako je Direkcija imala proaktivan stav po istom, ali Ministarstvo prometa i komunikacija BiH, kao resorno ministarstvo nije osiguralo adekvatnu potporu.*

- **Izdaci za tekuće održavanje**

Ukupni izdaci za tekuće održavanje iznosili su 117.679 KM od čega se financijski značajniji iznosi odnose na usluge održavanja i popravka opreme (61.538 KM) te usluge održavanja softvera (48.700 KM).

Usluga održavanja softvera: Usluge održavanja softvera za dozvole ALISA se evidentiraju na temelju mjesečno ispostavljenih računa izabranog dobavljača. Procedura izbora dobavljača izvršena je putem konkurentskog zahtjeva bez dodatne objave obavijesti. Ukupna vrijednost usluga održavanja je 29.554 KM na godišnjoj razini, a ugovorom je definirano plaćanje u roku od 30 dana od dostavljanja fakture. Definirane su i obveze dobavljača na temelju održavanja, savjetovanja, edukacije i ažuriranja softvera. U slučaju da nema potrebe za održavanjem ili edukacijom korisnika, dobavljač je prema tenderskoj dokumentaciji obavezan provesti minimalno četiri sata tjedno na izradi rezervnih kopija, te testiranju i unaprjeđenju sistemskog rada baze podataka.

Mišljenja smo kako i ugovorom treba definirati minimalan broj radnih sati koje bi dobavljač proveo na unaprjeđenju sustava i edukaciji korisnika, ukoliko održavanje nije potrebno.

- **Ugovorene usluge**

Izdaci za ugovorene usluge evidentirani su u iznosu od 1.282.129 KM. Značajniji iznosi odnose se na izdatke za školovanje 891.858 KM, ugovore o djelu (109.605 KM), stručne usluge 77.398 KM te usluge stručnog obrazovanja (48.727 KM).

Izdaci za specijalizaciju i školovanje: Realizacija troškova evidentiranih na kontu izdaci za specijalizaciju i školovanje ostvarena je na temelju plaćanja usluga stručnog osposobljavanja kandidata za sticanje dozvole oblasnog nadzornog kontrolora zračnog prometa s radarskim odobrenjem i posebnim ovlaštenjem te izdavanja dozvola za kontrolore letenja, a za potrebe Sustava za upravljanje zračnim prometom BiH. Plaćanje je izvršeno sukladno Aneksu 6. Ugovora o pružanju usluga stručnog osposobljavanja zaključenim između Direkcije i Agencije za kontrolu letenja Srbije i Crne Gore. Zaključenim Aneksom ugovora definirane su faze osposobljavanja, kao i dinamika plaćanja po godinama. Definirana obveza po ovom Aneksu ugovora u 2013. godini je 456.000 EUR-a i ista je izmirena.

Ugovori o djelu: Ukupni izdaci ostvareni na temelju neto isplata po ugovorima o djelu iznose 109.605 KM. Tijekom godine Direkcija je angažirala ukupno 21 vanjskog suradnika. Internim pravilnikom definirani su uvjeti i kriteriji, kao i način obračuna naknade za angažman vanjskih suradnika. Definirano je kako se naknada za angažirane inspektore određuje po danu inspekcije (70 KM), a da za ostale opće

poslove mjesečna naknada ne može biti veća od 50% osnovne plaće stručnog suradnika. Analizirajući angažman vanjskih suradnika, može se konstatirati kako je Direkcija angažirala osam osoba za obavljanje tekućih poslova (čišćenje, održavanje i sl.) u Banjoj Luci i regionalnim uredima i za njihov angažman isplatila ukupno 33.000 KM. Pored toga, tijekom godine periodično su angažirana i četiri inspektora, za čiji angažman je isplaćena ukupna naknada od 17.610 KM i angažman dva doktora za izdavanje obveznih liječničkih uvjerenja za zrakoplovno ovlašteno osoblje, za što je isplaćena ukupna naknada od 7.420 KM. Također, Direkcija je vršila angažman osam osoba za pripremanje i izradu dokumentacije iz područja zrakoplovstva, za što je isplaćena naknada od 37.175 KM. Tijekom čitave godine za potrebe Direkcije angažiran je i informatičar kome je isplaćena ukupna naknada od 14.400 KM.

Stručne usluge: Značajnija realizacija izdataka (73.200 KM) evidentirana je na temelju plaćanja usluga angažiranja Oružanih snaga BiH za potrebe službe za pretragu i spašavanje. Ugovorom zaključenim u 2007. godini između Ministarstva obrane BiH i Direkcije, Ministarstvo obrane BiH preuzelo je obvezu da za račun Direkcije na teritoriju Bosne i Hercegovine vrši potragu i spašavanje (SAR misija). Za navedenu uslugu Direkcija se obvezala na financiranje: nabave 30.000 kg goriva potrebnog za izvođenje letenja za trenažu posada koje su uključene u sastav dežurstva (plaćanje prema profakturi o nabavi goriva), naknade - dnevnice za 24 satno dežurstvo četiri člana posade helikoptera, a sukladno Odluci o visini dnevnice za službeno putovanje uposlenih u institucijama BiH (Službeni glasnik BiH, broj 32/07).

Međutim, Ministarstvo obrane BiH je fakturiralo samo troškove dežurstva/angažiranja helikopterske posade, ali u suprotnosti s navedenom Odlukom. Točnije, fakturiranje i plaćanje naknade za dežurstvo izvršeno je po Odluci koja je stavljena van snage. Dnevnice su obračunate po 50 KM, umjesto 25 KM, kako je definirano Odlukom o izmjeni Odluke o visini dnevnice za službeno putovanje uposlenih u institucijama BiH. Fakturiranja ostalih troškova za ove potrebe od strane Ministarstva obrane BiH nije bilo.

Usluge reprezentacije: Izdaci evidentirani na kontu usluga reprezentacije iznose 27.463 KM. Internim pravilnikom definirano je kako pravo na korištenje sredstava „eksterne“ reprezentacije i to za ravnatelja (1.000 KM) i zamjenike ravnatelja (po 500 KM). Direkcija je, sukladno poslovnim aktivnostima i odobrenim proračunom, sačinila mjesečni plan utroška sredstava reprezentacije. Analizirajući ove izdatke može se konstatirati kako izdaci za tzv. „internu“ reprezentaciju iznose 17.944 KM, dok su ostala sredstva reprezentacije (9.519 KM) utrošena za poslovne aktivnosti izvan Direkcije. Direkcija je tijekom 2013. godine, prilikom posjeta ino-delegacija, koje su obavljale inspekcijske nadzore i pružale stručnu pomoć radu Direkcije, imala praksu organiziranja kateringa unutar institucije.

6.2. Kapitalni izdaci

Sukladno zahtjevu za dodjelu sredstava iz proračuna, Direkciji su Zakonom o proračunu institucija BiH odobrena sredstva za nabavu opreme u iznosu od 300.000 KM. Međutim, u tijeku godine Direkcija je izvršila izmjenu strukture kapitalnih izdataka. Odlukom o prestrukturiranju rashoda odobrena su sredstva u iznosu od 23.138 KM na poziciji „nabava građevine“ za koliko su umanjena odobrena sredstva na poziciji „nabava opreme“.

Izvršenje kapitalnih izdataka iznosi 224.223 KM. Financijski značajnija sredstva utrošena su za nabavu motornih vozila (88.078 KM), ugrađene opreme (43.867 KM),

softvera (27.774 KM) te nabavu infrastrukturnih sredstava (23.138 KM). Direkcija je izvršila nabavu četiri motorna vozila za potrebe rada inspekcije. Financiranje nabave je planirano dijelom od prodaje sredstava, te je tako Direkcija putem licitacije prodala četiri motorna vozila i ostvarila prihod od 22.736 KM.

7. Bilanca stanja⁶

Ukupna aktiva Direkcije na 31.12.2012. godine iznosila je **38.723.717 KM**, a sastoji se od novčanih sredstava (7.651 KM), kratkoročnih potraživanja (8.399 KM) i neotpisane vrijednosti stalnih sredstava (38.707.667 KM).

Od ukupne vrijednosti stalnih sredstava najveći dio se odnosi na poziciju Sredstva u pripremi (37.920.629 KM). Na ovoj poziciji su evidentirana ulaganja u okviru realizacije BHATM projekta koja su većim dijelom financirana iz kreditnih sredstava Europske banke za obnovu i razvoj. Sukladno važećim zakonskim odredbama, sva imovina nabavljena u okviru realizacije BHATM projekta, bit će prenesena u knjigovodstvene evidencije Agencije. Proces primopredaje imovine i objekata je još uvijek u tijeku.

Ukupna pasiva iznosila je **39.085.515 KM**, a čine je kratkoročne tekuće obveze (205.330 KM), obveze prema zaposlenim za plaće i naknade (172.759 KM), kratkoročna razgraničenja (3.759 KM) i izvori sredstava (38.707.667 KM). Kratkoročne obveze se najvećim dijelom odnose na obveze prema dobavljačima (176.434 KM). Obveze prema zaposlenim se odnose na obveze za plaće, naknade, poreze i doprinose za prosinac 2013. godine.

8. Javne nabave

Direkcija je, sukladno planu javnih nabava za 2013. godinu, provodila postupke izbora najpovoljnijeg dobavljača. Prema prezentiranim podacima, Direkcija je provela 21 postupak nabave. Dodjela ugovora izvršena je na temelju provedenih postupaka za dodjelu ugovora ispod domaćih vrijednosnih razreda. Većina postupaka izbora najpovoljnijeg dobavljača provedena je putem konkurentskog zahtjeva za dostavljanje ponuda. Od 12 provedenih postupaka, četiri su bila s dodatnom objavom obavijesti, dok je sedam ugovora zaključeno putem izravnog sporazuma, a dva po provedenom otvorenom postupku. Uvidom u izvješće WisPPA, uočeno je kako Direkcija nije u navedeni elektronski sustav za izvješćivanje o dodjeli ugovora evidentirala nabave izvršene putem izravnog sporazuma. Pregledom pojedinih postupaka javne nabave, uočeno je kako neke od prispjelih ponuda nisu bile čvrsto uvezane, čime nije osiguran integritet ponude, što može utjecati na transparentnost cjelokupnog postupka.

Preporučamo da se prilikom evaluacije ponuda vodi računa da se ocjena validnosti ponude vrši sukladno traženim uvjetima. Potrebno je osigurati dosljednu primjenu Naputka o pripremi i dostavi izvješća o dodjeli ugovora u postupcima javnih nabava. Također, potrebno je poštivati zahtjeve u svezi čvrstog uveza ponude.

Nabava usluga održavanja kompjutorske i komunikacijske opreme: Sredstva za nabavu usluga redovitog održavanja kompjutorske i komunikacijske opreme su

⁶ Bilanca stanja na 31.12.2013. godine prikazana je u Tablici II. u privitku Izvješća.

planirana proračunom Direkcije. Direkcija je donijela odluku o nabavi, pripremila konkurentski zahtjev za dostavljanje ponuda i provela nabavu bez dodatnog objavljivanja obavijesti. Tenderskom dokumentacijom nisu definirani zahtjevi kojima se određuje tehnička i profesionalna stručnost osoblja koje treba vršiti poslove održavanja. Zahtjev je poslan na adrese četiri dobavljača, od kojih su tri dobavljača blagovremeno dostavili ponude koje su zadovoljavale uvjete tražene konkurentskim zahtjevom. Povjerenstvo za nabavu je utvrdilo kako je ugovorni organ poduzeo potrebne mjere kako bi se osigurala pravična konkurencija i predložilo dodjelu ugovora najpovoljnijem dobavljaču. S izabranim dobavljačem je zatim zaključen ugovor o nabavi usluga održavanja kompjutorske i komunikacijske opreme u iznosu od 51.948 KM s PDV-om.

Mišljenja smo kako navedenu proceduru u budućnosti treba provoditi uz dodatnu objavu obavijesti, radi postizanja potpune transparentnosti i konkurentnosti, i tako težiti postizanju bolje cijene. Također, smatramo kako treba specificirati tehničke i profesionalne zahtjeve po pitanju stručnosti osoblja koje će vršiti poslove održavanja.

Nabava plina za grijanje: Provedenom revizijom konkurentskog postupka nabave plina za grijanje, uočeno je kako je ubrzo nakon zaključenja ugovora, izabrani dobavljač Direkciji uputio obavijest o promjeni cijena. U trenutku slanja obavijesti, opcija ponude je još uvijek bila važeća. Tek nakon isteka razdoblja važenja opcije ponude, Direkcija naručuje određenu količinu plina za grijanje, koje joj izabrani dobavljač fakturira po novoj cijeni (1,10 KM/l u odnosu na ugovorenu 0,94 KM/l).

Preporučamo Direkciji da pri realizaciji ugovora vodi računa o razdoblju važenja opcije ponude.

9. Prihodi

Odredbama članka 13. Zakonom o zrakoplovstvu BiH definirano je kako će se Direkcija financirati iz proračuna institucija BiH i međunarodnih obveza BiH, iz dijela sredstava koje Bosna i Hercegovina ostvaruje iz naknada korisnika za pružanje usluga u zračnoj plovidbi (rutne naknade), iz naknade koje plaćaju putnici u odlasku s aerodroma u BiH, iz naknade koje plaćaju operateri zrakoplova po toni prevezene robe/tereta u civilnom zračnom prometu, od prihoda koje ostvaruje vlastitom djelatnošću i drugih izvora sukladno zakonu.

Prihodi od pružanja usluga rutne zračne navigacije: Direkcija ostvaruje prihode na temelju pružanja usluga rutne zračne navigacije koje plaćaju korisnici usluga zračne navigacije u zračnom prostoru BiH. Naplatu prihoda od ovih naknada, u ime Bosne i Hercegovine vrši EUROCONTROL (Europska organizacija za sigurnost zračne navigacije) te onaj dio prihoda koji se odnosi na Direkciju transferira na račun Ministarstva financija i trezora BiH kod Centralne banke BiH.

Prihodi od preleta koriste se za pokrivanje troškova koji nastaju u svezi pružanja usluga rutne zračne navigacije. Udio ovih troškova u ukupnim troškovima Direkcije se svake godine utvrđuje u Rutnoj bazi troškova BiH na temelju koje se određuje cijena preleta po jedinici usluge. Metodologija za obračun ukupne baze en-route troškova i jedinične cijene preleta definirana je odgovarajućim propisima EUROCONTROL-a. Iako je Direkcija blagovremeno uputila odluku EUROCONTROL-a u svezi cijene jedinice preleta resornom ministarstvu na objavu u Službeni glasnik BiH, ista nije nikada objavljena.

Pravdanje ostvarenih troškova za prethodnu godinu vrši se u tekućoj godini i dostavlja EUROCONTROL-u najkasnije do 01. lipnja tekuće godine. Ukoliko su ostvareni prihodi vezani za rutne naknade veći od ostvarenih rashoda, baza troškova se umanjuje za taj iznos, i obrnuto. U 2013. godini EUROCONTROL je transferirao sredstva od pružanja rutnih usluga u ukupnom iznosu od 3.541.725 KM. Pored toga, izvršen je prijenos akumuliranih neutrošenih sredstava od preleta iz prethodnih godina u ukupnom iznosu od 4.161.197 KM.

Ostali prihodi: Iako je Zakonom propisano kako će Direkcija ostvarivati prihode od naknada koje plaćaju putnici u odlasku s aerodroma u BiH i naknada koje plaćaju operateri zrakoplova po toni prevezene robe/tereta u civilnom zračnom prometu, ovi prihodi u 2013. godini nisu ostvareni. Direkcija je donijela i u Službenom glasniku BiH objavila odluku u svezi spomenutih naknada⁷, međutim u provedbi ove odluke došlo je do neslaganja između Direkcije i Ministarstva. Prema preporukama Ministarstva financija i trezora BiH, Direkcija je putem resornog ministarstva pokrenula proceduru dobijanja suglasnosti od Vijeća ministara BiH na spomenutu odluku. I pored više urgencija Direkcije, Ministarstvo predmetnu odluku nije uputilo Vijeću ministara BiH.

Analizirajući podatke o ostvarenom broju odlazećih putnika i prevezenom teretu roba u 2013. godini, procjenjujemo kako je odgađanjem primjene ove odluke, Bosna i Hercegovina u ovom razdoblju izgubila oko 4.000.000 KM.

Imajući u vidu naprijed navedeno, ponovno preporučamo Direkciji da putem Ministarstva žurno poduzme sve radnje iz svoje nadležnosti kako bi Direkcija u što kraćem roku počela ostvarivati prihode utvrđene Zakonom.

Nadalje, Direkcija ostvaruje prihode obavljanjem poslova u području plovidbenosti zrakoplova, operacije zrakoplova, licenci letačkog osoblja, zrakoplovne sigurnosti, zrakoplovne navigacije i aerodroma, sukladno članku 13. stavak (1) točka e) Zakona. Visina naknada i njihova namjena definirana je Odlukom o naknadama za financiranje rada Direkcije⁸. Po ovom osnovu, u 2013. godini ostvareni su prihodi u iznosu od 239.502 KM. Ovi prihodi nisu evidentirani u Glavnoj knjizi Direkcije niti je iste Direkcija mogla koristiti, iako su isti predviđeni Zakonom o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2013. godinu. Razlog tomu je inzistiranje Ministarstva financija i trezora BiH na ishodovanju suglasnosti od Vijeća ministara BiH na odluku temeljem koje se ovi prihodi ostvaruju. Direkcija je putem resornog ministarstva pokrenula proceduru ishodovanja suglasnosti, međutim i pored više urgencija Direkcije prema Ministarstvu, nije nam poznato da je Odluka proslijeđena prema Vijeću ministara BiH. Ovakvim postupanjem, neizravno je umanjen proračun Direkcije za 200.000 KM.

10. Ostalo

- Program posebnih namjena – „BHATM projekt“

Strategiju razvoja sustava za upravljanje zračnim prometom u BiH (BHATM Strategija) usvojena je od Vijeće ministara BiH još koncem 2005. godine. Prvobitni rok za završetak BHATM Strategije je bio početak 2008. godine. Implementacija Strategije

⁷ Službeni glasnik BiH, broj 4/12 i 20/12

⁸ Službeni glasnik BiH, broj 2/12 i 9/12

počela je 1. kolovoza 2006. godine, odobravanjem kreditnih sredstava EBRD-a (Europska banka za obnovu i razvoj).

Usvajanjem Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine⁹ i Zakona o Agenciji za pružanje usluga u zračnoj plovodbi Bosne i Hercegovine¹⁰ stvorene su pravne pretpostavke za razdvajanje funkcije regulatora i nadzora u civilnom zrakoplovstvu i kontroli leta od funkcije pružanja usluga u zračnoj plovodbi u zračnom prostoru iznad teritorija BiH. Izgradnjom sustava za upravljanje zračnim prometom, između ostalog, stvorili bi se uvjeti za prestanak angažiranja agencija za pružanje usluga kontrole letenja iz susjednih država (Hrvatska i Srbija) i potpuno preuzimanje kontrole zračnog prometa, kao i izravno povećanje prihoda Bosne i Hercegovine temeljem pružanja usluga oblasne kontrole letenja.

Direkcija je zadnji put informirala resorno ministarstvo o realizaciji BHATM Strategije koncem 2012. godine. Informacijom o realizaciji BHATM Strategije predloženi su određeni zaključci. U Informaciji se konstatira kako su aktivnosti na realizaciji BHATM projekta ušli u završnu fazu, ali je potrebno poduzeti aktivnosti na institucionalnom i operativno - tehničkom osposobljavanju Agencije. Naime ni nakon više od četiri godine od donošenja Zakona o Agenciji za pružanje usluga u zračnoj plovodbi BiH nije izabrana, odnosno imenovana uprava Agencije. Prema izjavi menadžmenta Direkcije, predmetnu informaciju Ministarstvo još uvijek (travanj 2014. godine) nije prosljedilo Vijeću ministara BiH.

Ponovno preporučamo svim institucijama nadležnim za provedbu BHATM Strategije, a imajući u vidu višestruke koristi koje bi Bosna i Hercegovina imala konačnom implementacijom iste, poduzimanje dodatnih napora koji će rezultirati konačnim zatvaranjem BHATM Strategije.

11. Korespondencija

Direkcija je u ostavljenom roku dostavila komentare na Nacrt izvješća o reviziji za 2013. godinu u kojima nije bilo primjedbi na iznesene nalaze i preporuke.

**Voditelj tima za
financijsku reviziju**

Danijel Jozić

**Rukovoditelj Odjela za
financijsku reviziju**

Munevera Baftić

Članovi tima:

Nataša Pavlović, revizor

Osman Paćuka, revizor

Slaviša Vuković, IT revizor

**Rukovoditelj Odjela za
razvoj, metodologiju i
kontrolu kvalitete**

Dragoljub Kovinčić

⁹ Službeni glasnik BiH, broj 39/09 od 19.05.2009. godine

¹⁰ Službeni glasnik BiH, broj 43/09 od 02.06.2009. godine

III. PRIVITAK

FINANCIJSKA IZVJEŠĆA I IZJAVA O ODGOVORNOSTIMA

Преглед расхода буџета за 2013. годину

Назив институције: Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине

Табела I

Опис	Одобрени буџет	Усклађива- ња буџета	Укупни буџет (2+3)	Извршење буџета	Индекс 5/4
1	2	3	4	5	6
1. Текући издаци	5.870.000	0	5.870.000	5.034.854	86
Бруто плате и накнаде	2.041.000		2.041.000	1.876.868	92
Накнаде трошкова запослених	512.000		512.000	351.838	69
Путни трошкови	437.000		437.000	346.434	79
Издаци телефонских и пошт.услуга	110.000		110.000	76.740	70
Издаци за енергију и ком.услуге	128.000		128.000	73.989	58
Набавка материјала	54.000		54.000	39.655	73
Издаци за услуге превоза и горива	91.000		91.000	60.415	66
Унајмљивање имовине и опреме	787.000		787.000	772.791	98
Издаци за текуће одржавање	199.000		199.000	141.560	71
Издаци за осигурање	27.000		27.000	12.435	46
Уговорене и друге посебне услуге	1.484.000		1.484.000	1.282.129	86
2. Капитални издаци	300.000	0	300.000	224.223	75
Набавка земљишта	0		0		
Набавка грађевина	0	23.138	23.138	23.138	100
Набавка опреме	300.000	-23.138	276.862	201.085	73
Набавка осталих сталних средстава	0		0		
Реконструкција и инвестиционо одрж.	0		0		
3. Текући грантови	0	0	0	0	
			0		
			0		
4. Вишегодишња капитална улагања	0	0	0	0	
5. Новчане донације	0	0	0	0	
			0		
Укупно (1+2+3+4+5)	6.170.000	0	6.170.000	5.259.077	85

Руководство је Преглед расхода буџета по економским категоријама одобрило дана 01.03.2014. године.

директор

Ђорђе Ратковица

Биланс стања на дан 31.12.2013. године

Назив институције: Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине

Табела II

Опис	31.12.2012.	31.12.2013.	Индекс 3/2
1	2	3	4
1. Готовина, крат. потраживања, разграничења и залихе	178.677	16.050	9
Новчана средства	12.029	7.651	64
Краткорочна потраживања	166.648	8.399	5
Краткорочни пласмани			
Интерни финансијски односи			
Залихе			
Краткорочна разграничења			
2. Стална средства	38.796.151	38.707.667	100
Стална средства	40.016.797	40.078.534	100
Исправка вриједности	1.220.646	1.370.867	112
Неотписана вриједност сталних средстава	38.796.151	38.707.667	100
Дугорочни пласмани			
Дугорочна разграничења			
УКУПНО АКТИВА (1+2)	38.974.828	38.723.717	99

3. Краткорочне обавезе и разграничења	387.328	381.848	99
Краткорочне текуће обавезе	168.224	205.330	122
Краткорочни кредити и зајмови			
Обавезе према запосленима	55.185	172.759	313
Интерни финансијски односи			
Краткорочна разграничења	163.919	3.759	2
4. Дугорочне обавезе и разграничења	0	0	
Дугорочни кредити и зајмови			
Остале дугорочне обавезе			
Дугорочна разграничења			
5. Извори средстава	38.796.151	38.707.667	100
Извори средстава	38.796.151	38.707.667	100
Остали извори средстава			
Нераспоређени вишак прихода/расхода			

УКУПНО ПАСИВА (3+4+5)	39.183.479	39.089.515	100
------------------------------	-------------------	-------------------	------------

Напомена: Правилником о финансијском извјештавању институција Босне и Херцеговине, чл.8. став 4., напоменуто је да биланс стања буџетских корисника **неће бити уравнотежен** (актива једнака пасиви) због програмски успостављеног система Главне књиге, док ће биланс стања који ради Министарство финансија и трезора на нивоу Буџета институција Босне и Херцеговине за текућу годину бити уравнотежен

Руководство је Биланс стања одобрило дана 03.03.2014. године

директор

Ђорђе Ратковица

Изјава о одговорностима руководства

Међународни стандард врховних ревизионих институција (ISSAI 1580) предвиђа да ревизор треба да добије одговарајућу изјаву од руководства институције као доказ да руководство признаје своју одговорност за објективно приказивање финансијских извјештаја сагласно мјеродавном оквиру финансијског извјештавања, те да је одобрило финансијске извјештаје.

Руководство **Дирекције за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине** (у даљем тексту: Дирекција) дужно је да обезбиједи да финансијски извјештаји за 2013. годину буду израђени у складу са Законом о финансирању институција БиХ (Службени гласник БиХ број 61/04 и 49/09, 42/12, 87/12 и 32/13), Правилником о финансијском извјештавању институција БиХ (Службени гласник БиХ број 33/07 и 16/10 и протокол Министарства финансија и трезора број: 01-05-02-1-656-1712 од 23.01.2012. године) и Правилником о рачуноводству са рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ (Протокол Министарства финансија и трезора БиХ број 01-08-02-1-644-1/12 од 20.01.2012. године). Руководство је такође обавезно да поступа у складу са Законом о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2013. годину (Службени гласник БиХ број 100/12) и пратећим упутствима, објашњењима и смјерницама које доноси Министарство финансија и трезора БиХ, као и осталим законима у Босни и Херцеговини, тако да финансијски извјештаји дају фер и истинит приказ финансијског стања Дирекције.

При састављању таквих финансијских извјештаја одговорности руководства обухватају гаранције:

- да је осмишљен и да се примјењује и одржава систем интерних контрола који је релевантан за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја;
- да финансијски извјештаји не садрже материјално значајне погрешне исказе;
- да финансијски извјештаји садрже све релевантне податке и анализе извршења буџета, као и податке о систему интерних контрола и реализацији препорука ревизије.
- да се у пословању примјењују важећи законски и други релевантни прописи;

Руководство је такође одговорно за чување имовине и ресурса од губитака, па тако и за предузимање одговарајућих мјера да би се спријечиле и откриле проневијере и остале незаконитости.

Датум, 31.03.2014.г.

директор:

Ђорђе Ратковица